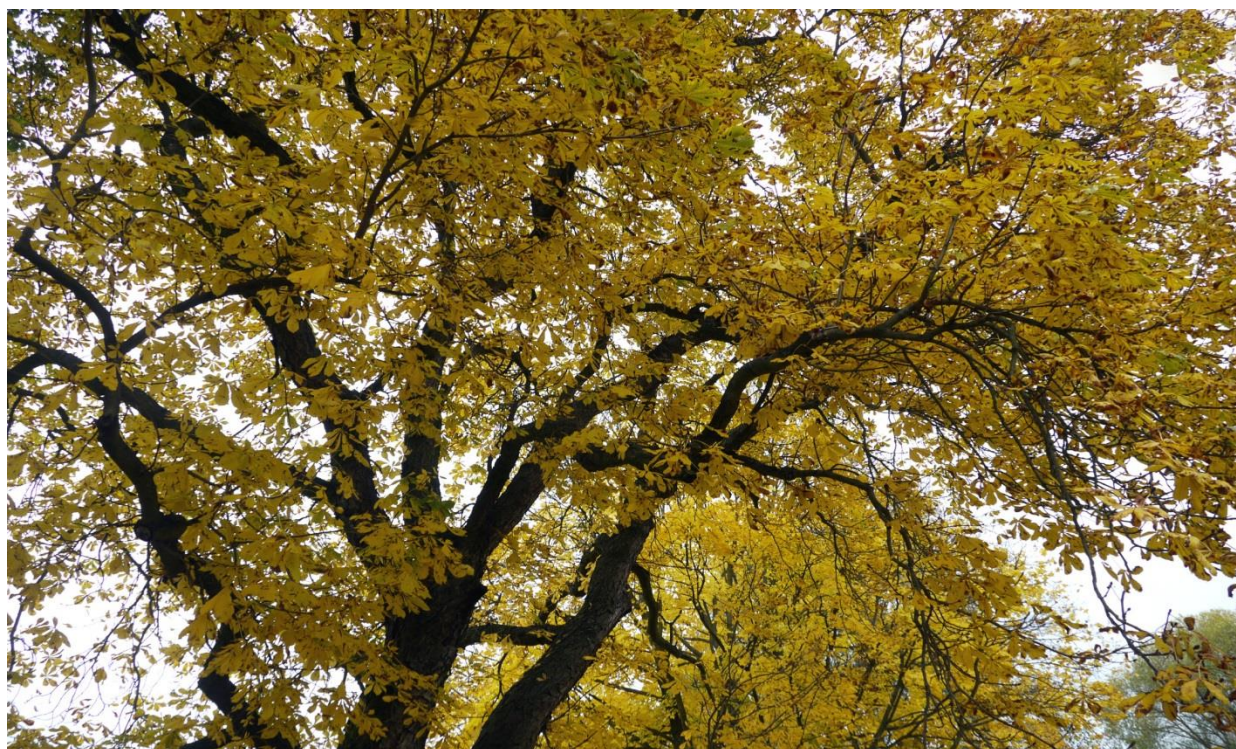

Na La Pa. Ročník III 2016

Lomanský Nepravidelník

11 / 1. 12. 2016 Jaký byl podzim?

Slunečných už mnoho není, ale pohled do kraje rozzářeného zlatou barvou máme ještě v paměti. Zvedne náladu snad každému. Počátkem podzimu vévodí barvicímu se listí jak ve volné přírodě, tak i v zahradách právě žlutá, třebaže mnoho dřevin získalo odstíny oranžové i červené.

Proč je listí na podzim barevné? Všichni jistě víme, že zelené zbarvení listů je způsobeno chlorofylem (tato barviva získala svůj název z řeckého chloros - zelený). Ten v době vegetace zachycuje sluneční energii a díky fotosyntéze vytváří látky důležité pro stavbu rostliny. Není to ale jen chlorofyl, který je v listech obsažen. Je v nich i několik žlutých a oranžových barviv. S odcházejícím létem klesá aktivita fotosyntézy a pomalu se začíná rozkládat i zelený chlorofyl. Ten uvolňuje místo pro žlutá a oranžová barviva, která se nazývají karotenoidy. Tato barviva jsou proti rozkladu podstatně odolnější a zůstávají proto v listech i po rozkladu chlorofylů.

Kde se ale bere červená a hnědá? Znamé jsou **červenolisté** kultivary javorů či buků. Jejich červené zbarvení způsobují barviva, která jsou u těchto kultivarů obsažena v takové míře, že jsou viditelná po celou dobu vegetace. Jiné rostliny barví se na podzim do červena mají těchto barviv podstatně méně, tvoří se v listech až na podzim a jsou viditelná až v době rozkladu chlorofylu. U některých dřevin se na podzim ukládá v listech i větší množství tříslovin - jejich přítomnost pak dodává spolu s karotenoidy listům hnědé zbarvení. Každá rostlina, každý strom má jednotlivých barviv rozdílná množství a výsledné zbarvení je výsledek jakéhosi smíchání obsažených barev. Vznikají nám tak různé škály od žluté až po červenohnědou.

Počasí pozdního léta má značný vliv na vybarvení listů. Ne každým rokem je podzimní krása stejná. Jsou to dva faktory, které přispívají pestřejšímu vybarvení listů - intenzita slunečního záření a chlad. Ne však mráz, ten způsobuje narušení tvorby především červených barviv. Rovněž deštivé počasí není příznivé. Závislost chladu a intenzity slunečního osvětlení na zbarvení můžeme nejlépe pozorovat na velikých javorech, kde se listy na exponovanějších částech koruny lépe vybarvují než ty zastíněné. (www.priroda.cz, www.garten.cz)

(„Podzimní penízky“ - foto J. Vopravilová)

Toto byl svátek 28. 10. 2016 na hájovně Lipovka v Lomanech – (naše NaPaLo).

Podzim u tůní už tak malebný nebývá. Letos se tu nepracovalo od konce srpna (neplánovaná pauza ☹), a tak to zde bylo vidět.

Stačili jsme alespoň odstranit staré listy devětsilu. Věříme, že do zimy ještě něco uděláme. Zima už se ale hlásí.

J. Heřová – MiSFN